

BARAZA KUU LA WAISLAMU TANZANIA

**Mwongozo wa Kiislamu Katika
Kupambana na Unyanyapaa na
Ubaguzi kwa Watu Wenye Virusi vya
UKIMWI na UKIMWI**

**Mratibu wa Miradi
Baraza Kuu la Waislamu Tanzania (BAKWATA)
S.L.P. 21422
Dar es Salaam, Tanzania
Tel: +255 754 289100
Email: gramet@yahoo.com**

**Imetolewa na Baraza Kuu la Waislamu Tanzania
(BAKWATA)**

Septemba 2008

hivyo ni kinyume na mafundisho ya Uislamu. Unyanyapaa na ubaguzi upigwe vita kwa mafundisho ya Uislamu. Kwasababu mafundisho ya Uislamu yanakataza unyanyapaa na ubaguzi. Viongozi wa Kiislamu wanapaswa kueleza na kufafanua wazi faida za kuwahudumia wagonjwa ili kuongeza hamasa na mwamko wa jamii wa kuwahudumia wagonjwa.

Azimio la 10: Waislamu wahamasishwe kuwahudumia watoto yatima

Viongozi wa Kiislamu wanapaswa kuwaelimisha waumini juu ya faida anazopata mtu kwa kuwalea watoto yatima na wajane kwa mujibu wa mafundisho ya Uislamu. Faida za kuwahudumia watoto yatima tumeziona katika hadithi ya Mtume Muhammad (S.A.W.) inayosema kuwa:

Mtu mmoja alikuja kwa Mtume (S.A.W.) na akawa analalamika kuwa anahisi ugumu katika nafsi yake. Mtume wa Allah (S.A.W.) akamuuliza, “Je, ungependa nafsi yako iwe laini na upate kile unachokipenda? (kama jibu ni ndio) Basi kuwa mwenye huruma kwa watoto yatima. Na umlishe chakula unachokula wewe. Haya yatalainisha moyo wako na utapata unachokihitaji.” [At-Tabaraanee na As-Silsilah as-Saheehah]

Viongozi watumie mafundisho kama haya kuwahamasisha waumini wa Kiislamu na jamii kwa ujumla kuwahudumia watoto yatima wakiwemo wale waliopoteza wazazi wao kutokana na UKIMWI.

Azimio la 11: Viongozi wa Kiislamu waandae mipango ya utekelezaji

Viongozi wana wajibu wa kuandaa mipango madhubuti ya kupambana na unyanyapaa na ubaguzi iliyo sambamba na kuwalea na kuwahudumia watoto yatima na wajane na kuwahamasisha waumini washiriki katika mipango hiyo.

WABILLAH TAWFIQ

Dibaji

Ugonjwa wa UKIMWI umekuwa tishio kwa maendeleo ya mwanadamu, haubagui kati ya Waislamu na wasiokuwa Waislamu. UKIMWI unaathiri hali ya kiuchumi Kitaifa na hata pato la familia, kwa sababu waathirika wakuu ni wazalishaji wakuu—Vijana.

Unyanyapaa na ubaguzi imekuwa ni tatizo kubwa kufuatia uelewa mdogo juu ya njia za maambukizi, imani potofu na hata kuchoka kwa wanajamii kuwanguza wagonjwa kwa muda mrefu. Ni kutokana na hali hiyo, kama viongozi wa Kiislamu tumeona ipo haja ya kuwaelimisha na kuwahamasisha Waislamu kushiriki katika kutoa huduma kwa wagonjwa wa UKIMWI sambamba na kutowanyanyapaa na kuwabagua wagonjwa na wanafamilia wengine wakiwemo watoto yatima ambao wazazi wao au walezi wao wanaishi au wameathiriwa na UKIMWI.

Mwongozo huu unatoa maelekezo kwa viongozi wa Kiislamu kuwa mfano bora kwa kutowanyanyapaa na kuwabagua wanaoishi na Virusi vya UKIMWI pamoja na kuielimisha jamii na kuihamasisha kushiriki kikamilifu katika kuwahudumia wagonjwa na watoto yatima kwa kutarajia malipo kutoka kwa Mwenyezi Mungu (S.W.).

Kwa niaba ya Baraza Kuu la Waislamu wa Tanzania (BAKWATA), napenda kuwashukuru taasisi ya United States. Agency for International Development kupitia mradi wa USAID | Health Policy Initiative, Task Order 1, kwa ufadhili wao kwa gharama za utayarishaji na uchapishaji wa mwongozo huu adhimu.

Napenda pia kutumia nafasi hii kumshukuru na kumpongeza Mkuu wa Idara ya Afya na Ustawi wa Jamii, Ust. Suleiman Lolila kwa usimamizi wake makini uliozaa mwongozo huu wenye manufaa makubwa kwa jamii yote ya Tanzania.

Kwa namna ya pekee napenda kuwashukuru wajumbe wa Baraza la Ulamaa, Shekh Ismail Habib na Shekh Hassan Salum Fereji ambao tulishirikiana kuchambua na kupitisha mwongozo huu. Nawashukuru wengine wote ambao kwa namna moja au nyingine wameshiriki kukamilisha kazi hii. Namuomba Mwenyezi Mungu awalipe kheri kwa kazi yao.

Shekh Suleiman Gorogosi
Kaimu Mufti wa Tanzania
25–6–2008

Utangulizi

Uislamu na Unyanyapaa

Uislamu ni dini iliyokamilika. Inaeleza na kutoa majibu ya kila jambo linalohitajiwa na wanadamu. Aidha, dini hii inaelekeza kila jambo la kheri lifanywe namna gani na kukataza kila jambo baya. Kwa kuwa Qur’an ni kitabu kilichokamilika, hakuna jambo lililoachwa nyuma lisijadiliwe. Unyanyapaa na ubaguzi ni moja ya mambo ambayo hayakupuuzwa hata kidogo.

Leo hii ulimwengu unakabiliwa na tatizo la ugonjwa wa UKIMWI. Ugonjwa ambao umeathiri na unaendelea kuathiri nguvu kazi katika ngazi ya familia na nchi kwa ujumla. Hali hii kwa kiwango kikubwa imeathiri kukua kwa uchumi au hata kuongezeka kwa umasikini katika familia zetu. Kamwe Waislamu hatuwezi kukaa kimya au hata kutojali kuwepo kwa tatizo hili kubwa.

Njia za Maambukizi

Kwa kuwa tunakusudia kuzungumzia unyanyapaa na ubaguzi kwa wagonjwa wa UKIMWI, ni vyema msomaji akafahamu njia kuu zinazoweza kuambukiza virusi vinavyosababisha UKIMWI.

Ugonjwa wa UKIMWI unaweza kuambukizwa kwa ngono, inakadiriwa kuwa asilimia 80 ya wagonjwa wote wameambukizwa kwa njia hii. Njia nyingine ni damu na bidhaa zake; kuchangia vifaa, mfano nyembe, mikasi, sindano; na maambukizo kutoka kwa mama kwenda kwa mtoto wakati wa ujauzito, kujifungua, au wakati wa kunyonyesha.

Uislamu kama dini inayowiana na maumbile na mahitaji ya mwanadamu, tunaamini inaweza kutoa jibu sahihi juu ya namna bora kulishughulikia tatizo la unyanyapaa katika jamii kuliko namna yeyote nyingine.

UKIMWI hauambukizwi kwa njia ya mkojo, kinyesi, mate, kugusana na mgonjwa, kula na mgonjwa, kukaa pamoja na mgonjwa, au kung’atwa na mbu au wadudu wengine.

Jitihada za BAKWATA

BAKWATA kama taasisi ya Kiislamu, imefanya jitihada kubwa kutoa mchango wake katika kushiriki kikamilifu kupambana na ugonjwa huu wa UKIMWI. Miongoni mwa jitihada hizo ni kuandaa, kuchapisha, na kusambaza muongozo wa Sera ya UKIMWI kwa ajili ya kutoa muongozo kwa Waislamu na wasiokuwa Waislamu katika mapambano dhidi ya ugonjwa huu. Kuandaa, kuchapisha, na kusambaza muongozo wa mafunzo ya kudhibiti UKIMWI kwa waalimu wa madrasa; na kuijengea uwezo jamii katika maeneo mbalimbali yanayohusiana na mapambano dhidi ya UKIMWI kwa mtazamo wa Kiislamu.

Tatizo la unyanyapaa kwa wagonjwa na watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI ni moja ya matatizo yanayoleta changamoto katika jitihada za kuhakikisha haki na usawa katika jamii vinapatikana, hasa kwa waathirika wa UKIMWI. Hivi sasa tatizo hili linawakuta pia watoto yatima, wajane, na hata wanafamilia wengine ambao mgonjwa wa UKIMWI alikua anaishi au anaendelea kuishi katika familia yao. Jitihada zimefanywa katika ngazi mbalimbali katika kuondoa tatizo la unyanyapaa. Kwa kiasi fulani yapo mabadiliko japo si makubwa sana.

Uislamu kama dini inayowiana na maumbile na mahitaji ya mwanadamu, tunaamini inaweza kutoa jibu sahihi juu ya namna bora ya kulishughulikia tatizo la unyanyapaa katika jamii kuliko namna yeyote nyingine.

Mwongozo wa Sera ya UKIMWI ulioandaliwa na BAKWATA kwa kuzingatia Sera ya Taifa ya UKIMWI unaeleza bayana kuwa; katika matunzo na huduma kwa watu waishio na VVU na UKIMWI utalenga maeneo ya kiroho, kimwili, na kisaikolojia. Hii ni pamoja na unyanyapaa ambao kwa kiasi kikubwa unaathiri afya ya mgonjwa

Katika hadithi iliyopokewa na Abu Mussa rehema za Allah ziwe juu yake, anasema:

“Mtume Muhammad (S.A.W.) anasema watembeeleni wagonjwa, wapeni chakula wenye njaa, na waachieni huru mateka.” [Bukhari]

Azimio la 5: Haja ya kuwapa matumaini wenye Virusi vya UKIMWI na UKIMWI

Viongozi wa Kiislamu wawahimize na kuwaonesha waumini umuhimu wa kauli njema na mawaidha mazuri kwa watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI. Viongozi wa Kiislamu wanapaswa kuwa mfano bora na kuwa mstari wa mbele katika kuwapa moyo na matumaini watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI. Kama tulivyoona kuwa Uislamu unatuhimiza kuwapa matumaini watu na wala si kuwakatisha tamaa. Mwenyezi Mungu anasema kuwa:

“Enyi waja wangu mliojidhulumu nafsi zenu! Msikate tamaa na rehema za Mwenyezi Mungu; bila shaka Mwenyezi Mungu husamehe dhambi zote; hakika yeye ni mwingi wa kusamehe (na) mwingi wa kurehemu.” [Qur’an 39:53]

Azimio la 6: Viongozi kuwa mfano bora katika kutekeleza mwongozo huu

Viongozi wa Kiislamu wajiwekee utaratibu wa kuwatembelea na kuwapa mawaidha mazuri watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI. Hii itawafanya waumini wengine kuiga mfano huu mwema na hivyo kupunguza au kumaliza kabisa tatizo la unyanyapaa na ubaguzi katika jamii.

Azimio la 7: Viongozi wawahimize waumini kutoa huduma

Viongozi wawahimize na kuwahasisha waumini wa Kiislamu kushiriki katika kuwapa mafunzo na kuwasaidia watu wa rika mbalimbali ambao kwa namna moja au nyingine wameathirika na UKIMWI au wako katika hatari ya kuambukizwa Virusi vya UKIMWI. Viongozi wa Kiislamu pia wanapaswa kuhamasisha mchanganyiko unaofaa utakaochangia kuondoa tatizo la unyanyapaa na ubaguzi katika jamii. Hii ijumuishe shughuli za misiba, maulidi na mikusanyiko mingine.

Azimio la 8: Unyanyapaa ni dhidi ya Imani ya Kiislamu

Viongozi wa dini ya Kiislamu hawana budi kuzingatia kuwa; haya ni mafundisho na ujumbe mzito kwetu kama Waislamu kutoka kwa Mola wetu. Yanatosha kutuzindua na kutuhamasisha kuwaangalia na kuwahudumia wagonjwa wa UKIMWI sawa na wagonjwa wengine. Unyanyapaa na ubaguzi katika Uislamu ni dhana isiyokubalika. Mwenyezi Mungu (S.W.) anatuonya akisema:

“Enyi mlioamini! Wanaume wasiwadharau wanaume wenzao; huwenda wakawa bora kuliko wao; wala wanawake wasiwadharau wanawake wenzao; huwenda wakawa bora kuliko wao. Wala msitukanane kwa kabila, wala msiitane kwa majina mabaya (ya kejeli).....” [Qur’an 49:13]

Aya hii inatukataza kabisa kuwabagua na kuwanyanyapaa watu kwa misingi yeyote ile. Ubinadamu na heshima ya utu inapaswa kuchukua nafasi ya kwanza kuliko mazoea na tamaduni zisizokuwa za Kiislamu.

Azimio la 9: Unyanyapaa upigwe vita kwa kutumia mafunzo ya Uislamu

Viongozi wa Kiislamu wanapaswa kuwa mfano katika utekelezaji wa muongozo huu na kuwahasisha waumini kuacha tabia ya unyanyapaa na kuwabagua watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI kwa kuwa kufanya

Maazimio ya Utekelezaji kwa Viongozi wa Kiislamu

Azimio la 1: Kuwakinga wasioambukizwa na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI

Ni jukumu la viongozi wote wa Kiislamu kuwakinga watu ambao hawajaambukizwa na Virusi vya UKIMWI kwa kutoa elimu sahihi juu ya Virusi vya UKIMWI na UKIMWI. Hii itatusaidia sisi na jamii nzima kuepukana na athari mbaya zinazotokana na kuenea kwa ugonjwa huu. Hii ni pamoja na kuondokewa na nguvu kazi ya na kuongezeka kwa umasikini miongoni mwa jamii na taifa kwa ujumla. Kinyume chake ni madhara kwetu sote bila kujali nafasi yetu katika jamii. Mwenyezi Mungu anatueleza kuwa:

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَعَلِّمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

“Iepukeni fitina ambayo haitowafika (na kuwadhuru) waliofanya peke yao, bali pia wale watakaona (uharibifu) huo unafanywa na wasikataze.”[Qur’an 8:25]

Hivyo ni jukumu letu kuzuia tatizo la unyanyapaa na ubaguzi liwe linatokea kwetu au kwa jamaa zetu. Hili linawezekana iwapo tutafanya pamoja kutokomeza unyanyapaa na ubaguzi. Hivyo, viongozi wa Kiislamu wanawajibu wa kuwaelimisha waumini wa Kiislamu athari mbaya inayotokana na unyanyapaa na ubaguzi kwa watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI.

Azimio la 2: Jukumu la kuielimisha jamii juu ya athari za unyanyapaa na ubaguzi

Viongozi wa Kiislamu wanapaswa kuwaelimisha waumini wa Kiislamu kuwa unyanyapaa na ubaguzi ni kinyume na mafundisho ya Uislamu. Mbinu mbalimbali zitumike kuwaelimisha Waislamu na jamii kwa ujumla juu ya madhara ya unyanyapaa na ubaguzi, sio kwa watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI tu, bali kwa jamii nzima.

Azimio la 3: Jukumu la kuielimisha jamii juu ya hadhi ya mwanadamu

Viongozi wa Kiislamu wanapaswa kukumbuka na kuwaelimisha waumini wa Kiislamu juu ya hadhi aliyonayo mwanadamu yeyote, awe Muislamu au asiwe Muislamu. Awe na virusi au awe hana virusi. Kama tulivyoona katika Qur’an kuwa Mwenyezi Mungu anasema kuwa:

“Bila shaka tumemuumba mwanadamu kwa umbo lililo bora kabisa.” [Qur’an 95: 4]

Hii itasaidia kuimarisha mapenzi na huruma miongoni mwa wanajamii wakiwemo watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI na hivyo kujenga umoja na mshikamano miongoni mwa jamii na kufanikisha kazi muhimu ya kutokomeza unyanyapaa na ubaguzi hasa kwa watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI.

Azimio la 4: Kuwatendea wema wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI

Viongozi wa Kiislamu wawaelimishe waumini mafundisho ya Uislamu juu ya kuwatendea wema watu bila kujali itikadi zao, kwa kuzingatia hadhi na heshima ambayo Mwenyezi Mungu (S.W.) amempa mwanadamu.

وقال صلى الله عليه وسلم: زوروا مرضاكم وأطعموا الجائعين وفكوا الأسرى

pengine kuliko hata ugonjwa wenyewe. Ni kutokana na msingi huu wa Sera ya Baraza, BAKWATA imeona ipo haja ya kuandaa na kusambaza mwongozo wa namna Uislamu unavyoshughulikia tatizo la unyanyapaa kwa Maimamu na viongozi wengine wa Kiislamu.

Lengo la muongozo huu ni kutoa muongozo wa Kiislamu katika kushughulikia tatizo la unyanyapaa hasa unaotokana na UKIMWI. Ni matarajio yetu kuwa mwongozo huu utatoa msaada kwa viongozi wa Kiislamu katika kulishughulikia tatizo la unyanyapaa na ubaguzi katika jamii kwa mujibu wa mafundisho ya Qur’an na Sunna za Mtume wetu Muhammad (S.A.W.).

Unyanyapaa kwa kiasi kikubwa unaathiri afya ya mgonjwa pengine kuliko hata ugonjwa wenyewe.

Mwongozo wa Kiislamu Katika Kupambana na Unyanyapaa na Ubaguzi kwa Watu Wenye Virusi vya UKIMWI na UKIMWI

Ufuatao ni mwongozo utakaotumiwa na Waislamu wote nchini Tanzania katika kutoa mafunzo na kupambana na unyanyapaa na ubaguzi kwa watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI kwa mujibu wa misingi ya Uislamu. Mafunzo na mapambano dhidi ya unyanyapaa yataendeshwa kwa kuzingatia mambo yafuatayo:

1. Mwanadamu kwa asili yake ni kiumbe bora. Mwanadamu awe Muislamu au asiwe Muislamu, ameumbwa na Mwenyezi Mungu katika umbo bora kabisa tunalopaswa kujivunia. Umbo ambalo hakuumbwa nalo kiumbe yeyote mwingine isipokuwa yeye, kama tunavyojifunza kutoka katika aya ifuatayo:

ولقد خلقنا الإنسان في أحسن تقويم,

“Bila shaka tumemuumba mwanadamu kwa umbo lililo bora kabisa.”
[Qur’an 95: 4]

Katika aya nyingine Mwenyezi Mungu anasema:

ولقد كرمنا بني آدم وحملناهم في البر والبحر ورزقناهم من الطيبات وفضلناهم على كثير ممن خلقنا تفضيلا,

“Na hakika tumewatukuza wanadamu na tumewapa vya kupanda barani na baharini, na tumewaruzuku vitu vizuri vizuri, na tumewatukuza kuliko wengi katika wale tuliowaumba, kwa utukufu mkubwa (kabisa)”
[Qur’an 17:70]

Kutokana na aya hizi, tunaona wazi kabisa hadhi aliyopewa mwanadamu na Mwenyezi Mungu Mtukufu. Kwakua hadhi hii tumepewa sisi sote kama wanadamu. Kwakuwa sisi sote ni wanadamu, tunapaswa kuzingatia hadhi hii na kuiheshimu. Kuiheshimu hadhi hii ni pamoja na kumuona kila mwanadamu ana hadhi sawa na mwingine. Hivyo ni kinyume kabisa na mafunzo ya Uislamu kumnyanyapaa mtu au kumbagua kwa sababu yeyote ile.

2. Binadamu wote ni sawa katika Uislamu, huu ndio msingi wa usawa katika imani ya Kiislamu. Hakuna aliye bora kuliko mwingine, hivyo unyanyapaa na ubaguzi ni jambo lililokatazwa kabisa katika Uislamu. Zipo aya na hadithi nyingi zinazokataza jambo hili, liwe limetokana na maradhi, umasikini, au sababu nyingine yeyote. Mwenyezi Mungu anatueleza katika Qur’an kuwa:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ,

“Enyi mliaoamini! Wanaume wasiwadharau wanaume wenzao; huwenda wakawa bora kuliko wao; wala wanawake wasiwadharau wanawake wenzao; huwenda wakawa bora kuliko wao. Wala msitukanane kwa kabila, wala msiitane kwa majina mabaya (ya kejeli).” [Qur’an 49:13]

Katika hadithi nyingine iliyopokelewa na Sahl ibn Saad (R.A.) kuwa:

قال صلى الله عليه وسلم: أنا وكافل اليتيم هكذا في الجنة وأشار بأصبعيه السبابة والوسطى.

Mtume Muhammad (S.A.W.) anasema, “Mimi na mtu anayemlea na kumuhudumia watoto yatima tutakuwa naye pamoja peponi hivi (akionesha vidole viwili vilivyo pamoja, cha kati na cha pembeni yake pasi na kuacha nafasi hata kidogo kati yake).” [Bukhari]

Katika hadithi nyingine iliyopokelewa na Abu Hurairah (R.A.), Mtume Mohammad (S.A.W.) anasema:

قال صلى الله عليه وسلم: كافل اليتيم يكتب له لكل سعة ثواب وكافل اليتيم يكون معي في الجنة هكذا وأشار بأصبعيه

“Mtu atakaye mlea mtoto yatima (kwa mapenzi kwaajili ya Allah), ataandikiwa thawabu kwa kila unywele na atakaye mlea yatima atakua karibu nami peponi kama vidole hivi (akionesha vidole vilivyopamoja pasi na kuacha nafasi katikati).”

Pia Mtume (S.A.W.) anasema:

عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: قال صلى الله عليه وسلم, من آوى يتيما إلى طعامه وشرابه أوجب الله له الجنة البتة إلا أن يعمل ذنبا لا يغفر (البخاري ومسلم)

“Mwenye kuwakaribisha na kuwasaidia watoto yatima kwa kuwapa chakula na vinywaji atamuwajibishia Mwenyezi Mungu kuingia peponi ila akifanya madhambi ambayo hayasameheki (hatoingia peponi).”
[Bukhari na Muslim]

Kwa mujibu wa mafundisho ya Uislamu: Nyumba bora katika nyumba za Waislamu ni nyumba ambayo mtoto yatima analelewa kwa mapenzi na anatendewa wema. Na nyumba mbaya ni nyumba ambayo mtoto yatima anaishi na kutendewa ukatili.

Tunapaswa kuepuka kabisa kuwanyanyapaa na kuwabagua watoto yatima au kuwabagua kwa misingi ya aina yeyote ile. Kwani kwa kufanya hivyo, tutapata madhambi. Kinyume chake, kila tunapojitahidi kuwafanyia wema watoto yatima, ndio tunapata malipo makubwa na huruma ya Mwenyezi Mungu (S.W.).

10. Pamoja na kusababisha vifo na hivyo kuongeza idadi ya wajane, UKIMWI umechochea unyanyapaa na ubaguzi kwa wanawake wajane ambao wamefiwa na waume zao kutokana na UKIMWI. Katika Uislamu, suala la kuwaangalia na kuwahudumia wajane ni jambo linalopaswa kupewa kipaumbele. Mtu anaefanya kazi ya kuwahudumia na kuwasaidia wanawake wajane anapata malipo (thawabu) kwa jitihada yake. Tunajifunza kutoka katika hadithi ifuatayo ya Mtume Muhammad (S.A.W.) kuwa:

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: الساعي على الأرملة والمسكين كالمجاهد في سبيل الله والقائم لا يفتر وكالصائم لا يفطر (البخاري والمسلم)

“Yule anaewaangalia na kuwahudumia wajane na masikini (malipo yake) ni kama watu wanaopigana katika njia ya Mwenyezi Mungu (S.W.) au wale wanaofunga mchana siku zote bila kufungua au wale wanaosimama usiku kuswala (bila kupumzika).” [Bukhari na Muslim]

Anasema Mwenyezi Mungu katika hadith Qudsi, “Ewe mwanadamu vipi nilikuwa mgonjwa hukuja kunitazama?” Mwanadamu atastaajabu na atauliza, “Utaumwa vipi ilhali wewe ndie Muumba wa kila kitu?”

Atasema Mwenyezi Mungu (S.W.), “Hivi hukujua kwamba mja wangu fulani anaumwa na hukwenda kumtazama? Ungekwenda kumtizama ungenikuta mimi mbele yake.”

Kisha Mwenyezi Mungu atauliza tena, “Ewe mwanadamu, vipi nilikuomba chakula (nilipokuwa na njaa) hukunipa?” Mwanadamu atastaajabu na atauliza, “Vipi nikupe chakula ilhali wewe ndie Muumba wa kila kitu?”

Atasema Mwenyezi Mungu (S.W.), “Hivi hukujua kwamba mja wangu fulani alikuwa na njaa, na hukumpa chakula? Lau ungempa chakula ungenikuta mimi mbele yake.”

Kisha Mwenyezi Mungu atauliza tena, “Ewe mwanadamu, vipi nilikuomba kinywaji (nilipokuwa na kiu) hukunipa?” Mwanadamu atastaajabu na atauliza, “Vipi nikupe kinywaji ilhali wewe ndie Muumba wa kila kitu?”

Atasema Mwenyezi Mungu (S.W.), “Hivi hukujua kwamba mja wangu fulani alikuwa ana kiu, na hukumpa kinywaji? Lau ungempa kinywaji au kumnywesha mja wangu huyo ungenikuta mimi mbele yake.”

9. UKIMWI umeongeza tatizo kwa watoto yatima. Kumekuwa na tatizo la watu na jamii kwa ujumla kuwabagua watoto yatima, hasa la wale ambao wamepoteza wazazi wao kutokana na UKIMWI. Waislamu tumehimizwa sana kuwaangalia watoto hawa kwa kuwatunza na kuwahudumia. Katika kutuhimiza juu ya kuwatunza watoto yatima, Mwenyezi Mungu anasema:

يسألونك عن اليتامى قل إصلاح لهم خير وإن تخالطوهم فإخوانكم والله يعلم المفسد من المصلح ولو شاء الله لأعنتكم إن الله عزيز حكيم.

...Na wanakuuliza juu ya mayatima. Sema: “kuwatendea wema ndio vizuri. Na kama mkichanganyika nao (ndio vizuri zaidi) kwani ni ndugu zenu; na Mwenyezi Mungu anamjua fisadi na mtenda mema. Na angalipenda Mwenyezi Mungu angelikutieni katika udhia. Hakika Mwenyezi Mungu ni mwenye nguvu, mwenye hekima.” [Qur’an 2:220]

Zipo pia hadithi zinazozungumzia faida za kuwaangalia na kuwahudumia watoto yatima. Kwa mfano:

جاء رجل إلى النبي صلى الله عليه وسلم واشتكي إلى نفسه, فقال له النبي صلى الله عليه وسلم: هل تحب أن تكون نفسك لنا وأن تجد لكل ما تحب؟ إن كان نعم إرحم علي الأيتام وأطعموهم ما تأكله يلين قلبك (رواه الطبران)

Mtu mmoja alikuja kwa Mtume (S.A.W.) na akawa analalamika kuwa anahisi ugumu katika nafsi yake. Mtume wa Allah (S.A.W.) akamuuliza, “Je, ungependa nafsi yako iwe laini na upate kile unachokipenda? (kama jibu ni ndio) Basi kuwa mwenye huruma kwa watoto yatima. Na umlishe chakula unachokula wewe. Haya yatalainisha moyo wako na utapata unachokihitaji.” [At-Tabaraanee na As-Silsilah as-Saheehah]

Aya hii pia inatufundisha kuwa ubaguzi wowote kwa misingi ya rangi, kabila, au namna yeyote ile hauna nafasi katika Uislamu; na ni makosa kuitana majina mabaya yanayoudhi. Mbora kati yetu ni yule anaemuogopa na kumuabudu Mwenyezi Mungu zaidi kuliko wengine.

3. Unyanyapaa na ubaguzi kwa watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI umejengeka juu ya dhana mbaya. Dhana mbaya inatokana na kuwaangalia na kuwahukumu watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI kuwa bila shaka watu hawa ni watu waovu na kwamba maradhi yanayomkabili ni adhabu ya dhambi alizozichuma. Hii inamaanisha kuwa, wenye Virusi vya UKIMWI na UKIMWI huhusishwa na tendo chafu la zinaa. Pamoja na kufahamu kuwa zipo njia zaidi ya zinaa inayoweza kuambukiza bado jamii imekuwa na mtazamo huo huo. Ni muhimu kufahamu na kuzingatia kuwa kumdhania mtu dhana mbaya katika Uislamu ni kosa na ni dhambi. Mwenyezi Mungu anatueleza kuwa:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ أَثَمٌ

“Enyi mlioamini! Jiepusheni sana na kuwadhania watu dhana (mbaya) kwani (kuwadhania watu) dhana (mbaya) ni dhambi...” [Quran 49:12]

4. Mara nyingi unyanyapaa na ubaguzi hutokana na kutojua njia zinazoweza kuambukiza UKIMWI. Kwa maana hiyo, unyanyapaa na ubaguzi huzidishwa na hofu ya kuambukizwa UKIMWI. Ni muhimu kufahamu kuwa UKIMWI hauambukizwi kwa kugusana au kupeana mikono; ingekuwa unaenea kwa njia hii tungekuwa katika hali gani? Ni wangapi tunaosalimiana nao kwa kupeana mikono bila kujua kama wameathirika au laa? UKIMWI hauenezwi kwa kuchangia vyombo vya kulia chakula na mfano wa hivyo. Kama ungekuwa unaenea kwa njia hii vipi hali ingekuwa kwa wanaokula mahotelini na katika magenge ya chakula ambapo watu wanatumia vyombo bila kujali aliyetumia awali alikuwa ameambukizwa au laa? Tuna kila sababu ya kuwaonea huruma na kuwahudumia wagonjwa wa UKIMWI kama Uislamu unavyotuhimiza kuwaangalia na kuwahudumia wagonjwa wote kwa ujumla. Wakati umefika kuchukua hatua stahiki kwa mujibu wa muongozo wa Kiislamu (Qur’an Tukufu na Sunna).

5. Uislamu unatoa umuhimu mkubwa sana kwa nasaha na kuwapa watu matumaini badala ya kuwakatisha tamaa na kuwafanya wajutie maisha yao. Mtume Mohammad (S.A.W.) anaelezea umuhimu wa nasaha katika Uislamu kwa kusema kuwa:

قال صلى الله عليه وسلم: الدين النصيحة (بخاري ومسلم)

Amesema Mtume Muhammad (S.A.W.) kuwa, “Dini ni Nasaha” [Bukhari na Muslim].

Na katika hadithi nyingine:

قال صلى الله عليه وسلم: الكلمة الطيبة صدقة (بخاري ومسلم)

Anasema Mtume Muhammad (S.A.W.) kuwa, “Neno zuri ni sadaka.” [Bukhari na Muslim]

Hadithi hizi zinaweka msingi wa haja ya kuwepo nasaha kwa jamii ikiwemo ile iliyoathiriwa na Virusi vya UKIMWI.

Kuna Waislamu wengi walioathirika na wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI. Hawa ni mama zetu, dada zetu, watoto wetu, kaka zetu, au ndugu wa damu wa jamaa zetu. Hawa ni sehemu ya jamii ya Umma wa Kiislamu. Hakuna hata mmoja katika sisi ambaye hana ndugu wa mbali au wa karibu aliyembukizwa Virusi vya UKIMWI. Hivyo, suala la mtu kuishi na Virusi vya UKIMWI si jambo la ajabu au aibu kwetu.

Mtu anayeishi na Virusi vya UKIMWI anahitaji kupewa nasaha kumjengea imani na matumaini, uangalizi, mapenzi, na huruma ili aendelee kuyaheshimu maisha yake na utu wake kama zawadi na amana aliyopewa na Mwenyezi Mungu. Kwa kuzingatia kuwa zipo zaidi ya njia moja zinazoweza kuambukiza UKIMWI, si busara kumnasibisha mtu au mgonjwa wa UKIMWI na tabia mbaya ya uzinifu na kwa kufanya hivyo ni dhambi kama tulivyoona katika aya zilizotangulia. Uislamu unatufundisha kuwa tunapaswa kudhaniana dhana njema. Ni haki ya Allah (S.W.) peke yake kuhukumu yale tusiyoajua, kwa sababu yeye anafahamu yaliyodhahiri na yaliyofichikana, anamjua aliyetubia na anamjua aliyemsamehe.

6. Unyanyapaa na ubaguzi unamuathiri mgonjwa kuliko hata maradhi yenyewe. Iwapo mtu atabaguliwa na kunyanyapaliwa, mtu anaeishi na Virusi vya UKIMWI au UKIMWI hukata tamaa ya kuishi na hukata tamaa na msamaha na msaada wa Mwenyezi Mungu. Uislamu kwa upande wake unatukataza kabisa kuwakatisha tamaa watu, badala yake unatuhimiza kuwa mbele katika kuwapa matumaini. Mtume (S.A.W.) ametukataza kuwakatisha tamaa waja wa Mwenyezi Mungu. Tunajifunza haya katika hadithi ifuatayo:

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: يسروا ولا تعسروا وبشروا ولا تنفروا (البخاري)

Anasema Mjumbe wa Allah (S.W.) radhi za Mwenyezi Mungu ziwe juu yake, “Fanyeni wepesi wala msifanye uzito. Toeni habari ya furaha wala msitoe habari ya kutisha.”[Bukhari]

Mwenyezi Mungu (S.W.) anatueleza:

قال يا عبادي الذين اسرفوا على أنفسهم لا تقنطوا من رحمة الله إن الله يغفر الذنوب جميعا إنه هو الغفور الرحيم.

Sema: “Enyi waja wangu mliojidhulumu nafsi zenu! Msikate tamaa na rehema za Mwenyezi Mungu; bila shaka Mwenyezi Mungu husamehe dhambi zote; hakika yeye ni mwingi wa kusamehe (na) mwingi wa kurehemu.” [Qur’an 39:53]

Katika hadithil Qudsi iliyopokelewa na Tirmidh kutoka kwa Anas bin Malik, Mwenyezi Mungu anasema:

يا بن آدم إنك ما دعوتني ورجوتني غفرت لك على ما كان فيك ولا أبالي، يا بن آدم لو بلغت ذنوبك عنان السماء ثم استغفرتني غفرت لك، يا بن آدم إنك لو أتيتني بقراب الأرض خطايا ثم لقيتني لم تشرك بي شيئا لأتيتك بقرابها مغفرة.

“Ewe Mwanadamu hakika muda wowote utakaoniomba Mimi na ukataraji msamaha wangu kwa makosa yako yote uliyofanya nitakusamehe wala sijali. Ewe mwanadamu lau yangefika madhambi yako kujaza mbingu kisha ukaniomba msamaha, ningekusamehe wala nisingejali; Ewe mwanadamu, lau ungelinijia kwangu na ardhi yote umeijaza madhambi, kisha ukaja Kwangu haujanishirikisha na kitu (na hukufanya toba ya kweli juu ya shiriki hiyo) ningekusamehe madhambi yote.”

Hivyo ni muhimu kwetu Waislamu kuwa karibu na kuwapa moyo watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI badala ya kuwa wa mwanzo kuwabagua, kuwanyanyapaa, na kuwakatisha tamaa. Kwa kufanya hivyo watakuwa wamenusuru afya yao na afya ya binadamu wengine.

7. Watu wanaoishi na Virusi vya UKIMWI na UKIMWI wanahitaji mapenzi na huruma ili waendelee kuyafaidi na kuyathamini maisha yao. Katika Uislamu, mapenzi na huruma ni vigezo vya uchamungu, vitu ambavyo kama tulivyosema hapo awali wanaoishi na Virusi na wagonjwa wa UKIMWI pia wanavihitaji. Katika hadithi iliyopokelewa na Tirmidh, Mtume Muhammad (S.A.W.) anasema:

يقول صلى الله عليه وسلم: إذا دخلتم إلى المريض فقولوا خيرا فإن الملائكة يكتبون ما تقولون

“Tunapoingia katika nyumba alimo mgonjwa, tuzungumze maneno mazuri tu na kwamba kwa hakika malaika wa Allah (S.W.) watayathibitisha (kuyaitikia) yale tunayoyasema na watamfungulia njia ya peponi.”

Hadithi hii inatufundisha kiwango cha juu cha mapenzi na huruma tunayopaswa kuwa nayo kwa wagonjwa.

8. Mbali na mapenzi na huruma, wagonjwa wa UKIMWI wanahitaji pia kutembelewa, kuhudumiwa, na kutiwa moyo huku wakinasuhiwa kwa maneno mazuri wamtegemee zaidi Allah (S.W.). Sote tunafahamu namna Uislamu unavyotusisitiza kuwatembelea na kuwahudumia wagonjwa.

وقال صلى الله عليه وسلم: زوروا مرضاكم وأطعموا الجائعين وفكوا الأسرى

Katika hadithi iliyopokelewa na Abu Mussa rehema za Allah ziwe juu yake, Mtume Muhammad (S.A.W.) anasema, “Watembeleeni wagonjwa, wapeni chakula wenye njaa, na waachieni huru mateka.” [Bukhari]

Wagonjwa wa UKIMWI wanahitaji mapenzi na huruma. Wanahitaji kuhudumiwa na kupewa msaada, tusiwatenge wala kuwabagua. Katika hadith iliyopokelewa na Nasai, Mtume Muhammad (S.A.W.) anatumfundisha kuwa:

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: من عاد مريضا أو زار أخافي الله ناداه مناد أن طبت وطاب ممشاك وتبوت في الجنة منزلا. (رواه الترميذي).

“Yule ambaye atakayemtembelea mgonjwa, au akamtembelea ndugu yake kwa ajili ya Mwenyezi Mungu, humwita mwenye kunadi (akamwambia) ya kuwa umekuwa mwema, na yamekuwa mazuri matembezi yako, na umejiandalia makazi peponi.”

Ni muhimu pia kukumbuka maneno ya Allah (S.W.) katika hadithil Qudsi inayosimuliwa na Abou Huraira (R.A.) kuwa, siku ya Qiyama Mwenyezi Mungu atamuuliza mwanadamu:

يقول الله في حديث القدسي: يا بن آدم مرضت ولم تزرني قال ابن آدم وكيف تمرض وأنت رب العالمين؟ قال الله تعالى: أو ما علمت أن عبدي فلان مريض ولم تذهب إليه قال رب العالمين يا بن آدم استطعمتك ولم تطعمني قال ابن آدم كيف اطعمتك وأنت خالق كل شيء؟ قال الله أو ما علمت أن عبدي جائع فلم تطعمه لو أنك أطعمته لو جدتني أمامه قال الله يا بن آدم استسقيتك ولم تسقني. قال ابن آدم وكيف أسقيتك وأنت رب كل شيء؟ قال الله أما علمت أن عبدي فلان يحتاج إلي السقيا ولم تسقه لو أنك سقيته لو جدتني أمامه.